

Lausunto
10.2.2026
Dnro 001/81/2026

Eduskunta
Sivistysvaliokunta
SiV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönnä 5.2.2026

U 73/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman "Horisontti Eurooppa -asetus" perustamisesta vuosiksi 2028–2034 jne

Komission ehdotuksessa haluamme erityisesti tukea tutkimustoiminnan vahvennettavaa resurssointia. Mario Draghin kilpailukykyraportin mukaisesti EU-Eurooppaa vaivaa innovaatiovaje ja TKI-panostukset ovat selvästi kilpailija-alueita vähäisempiä. Tuore komission 2026 sisämarkkinaraportti näyttää jäsenmaiden TKI-panostusten vähentyneen. Suomi on tähän asti saanut Horisontti-ohjelmasta merkittävästi enemmän varoja kuin maamme suhteellinen osuus edellyttäisi. Komission määrärahaesitystä onkin pidettävä vähimmäistasona.

On myös tärkeää, että EU:n monivuotisen 2028–2034 -budjetin yhteydessä oikeusvaltiovaatimukset ulotetaan kaikkiin menoeriin, mikä ei ole tällä hetkellä selvää. Tutkimuksen, tieteen, opetuksen ja taiteen vapaus tulisi vahvistaa EU-tasolla säädöspohjaisesti.

Ohjelmaa uudistettaessa käytännön tasolla pidämme hyödyllisenä, että tähdätään ohjelman hallinnolliseen yksinkertaistamiseen ja mm. hakuprosessien virtaviivaistamiseen.

Horisontti Euroopan tulee olla suhteessa perustettavaan kilpailukykyrahastoon autonominen, laadukkaaseen tutkimukseen perustuva, mutta näiden 2 ohjelman yhteishankkeissa ja rajapinnassa tarvitaan selkeät yhteistyön mahdollistavat pelisäännöt.

Akava pitää olennaisena ohjelman tuottavuudelle ja lisäarvolle sitä, että varojen jako tehdään vastaisuudessakin laatu- ja vaikuttavuusperusteisesti eli parhaat ja vaikuttavimmat hakemukset saavat tukea avointen kilpailujen perusteella.

Valtioneuvoston toteamuksen mukaisesti on syytä vahventaa EU-alueen kykyä hyödyntää ja kaupallistaa tutkimustuloksia (kun kyseessä tähän tarkoitukseen soveltuva tutkimus), mitä myös Mario Draghin raportin havainnot innovointikykyämme hyödyntämisvaikeuksista tukevat.

Lausunto

10.2.2026

Dnro 001/81/2026

Tutkijanurien houkuttelevuus EU-alueella on yhä keskeisempi kysymys. Yhtäältä on koettu aivovuotoa kilpailija-alueille ja toisaalta nykyisellään Eurooppa voisi olla vastaanottava alue muualta tulijoille, jos uriin saadaan vetovoimaa eri toimenpitein. Uuden Horisontti Eurooppa-ohjelman tulee myötävaikuttaa myös tähän.

Akava ry:n puolesta

Markus Penttinen
EU-vaikuttamisen päällikkö

Akava ry

www.akava.fi

Rautatieläisenkatu 6

00520 Helsinki

y-tunnus (0200918-0)